

NÂNG CAO TRÁCH NHIỆM PHỤC VỤ NHÂN DÂN CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ, CÔNG CHỨC TỈNH ĐỒNG NAI

ThS. ĐẶNG THỊ YẾN^(*)

Ngày nhận bài: 07/8/2023

Ngày thẩm định: 14/8/2023

Ngày duyệt đăng: 22/9/2023

Tóm tắt: *Đội ngũ cán bộ, công chức có vai trò quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng, đổi mới đất nước và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Đây là lực lượng nòng cốt trong hiện thực hóa chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, là “đầy tớ” phục vụ nhân dân. Bài viết phân tích một số vấn đề lý luận và thực tiễn về trách nhiệm phục vụ nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức tỉnh Đồng Nai, từ đó đề xuất một số giải pháp nâng cao trách nhiệm phục vụ nhân dân của cán bộ, công chức trên địa bàn tỉnh.*

Từ khóa: *cán bộ, công chức; Đồng Nai; phục vụ nhân dân; trách nhiệm*

1. Khái quát về phục vụ nhân dân

Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khẳng định: “Đảng Cộng sản Việt Nam gắn bó mật thiết với nhân dân, phục vụ nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân về những quyết định của mình”⁽¹⁾. Để phục vụ nhân dân, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhắc nhở: “việc gì nhân dân không đồng tình, thậm chí căm ghét, phản đối thì phải cương quyết ngăn ngừa, uốn nắn và xử lý nghiêm các sai phạm”⁽²⁾, có làm được như vậy thì mới xứng đáng là đầy tớ của nhân dân, mới là người cán bộ của nhân dân.

Phục vụ nhân dân là trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân trong Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị, trong đó trực tiếp là đội ngũ cán bộ, công chức. Các văn bản của Đảng, Nhà nước đều khẳng định cán bộ, công chức có nghĩa vụ, bổn phận phục vụ nhân dân, đặt lợi ích của nhân dân trên lợi ích cá nhân, gần dân, hiểu dân, học dân, tin dân, có trách nhiệm với nhân dân. Trách nhiệm phục vụ nhân dân của cán

bộ, công chức thể hiện ở: (i) tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng và pháp luật của Nhà nước đến với nhân dân; (ii) xây dựng và triển khai thực hiện nghị quyết, chính sách phù hợp với lợi ích của nhân dân; (iii), tiếp dân, đối thoại với nhân dân, kịp thời giải quyết, xử lý dứt điểm những kiến nghị hợp pháp, chính đáng của nhân dân.

2. Tình hình thực hiện trách nhiệm phục vụ nhân dân của cán bộ, công chức tỉnh Đồng Nai

Tỉnh Đồng Nai có 41.249 cán bộ, công chức, viên chức, trong đó khối Đảng, đoàn thể là 1.070 người; khối Nhà nước có 37.841 người, khối xã có 3.408 người⁽³⁾. Trong những năm qua, với sự lãnh đạo của Đảng, các cấp ủy, chính quyền địa phương, đội ngũ cán bộ, công chức trên địa bàn tỉnh đã xác định và thực hiện tốt trách nhiệm phục vụ nhân dân, thể hiện ở các kết quả nổi bật sau:

Một là, đội ngũ cán bộ, công chức trên địa bàn tỉnh trực tiếp tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước đến nhân dân. Đội ngũ cán bộ, công chức quan tâm tuyên truyền để nhân dân hiểu

^(*) Trường Chính trị tỉnh Đồng Nai

rõ đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước đều xuất phát từ nguyện vọng và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân, từ đó tin tưởng, đồng thuận và tổ chức thực hiện thắng lợi đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Đội ngũ cán bộ, công chức chú trọng tuyên truyền Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết các Hội nghị Trung ương khóa XIII; kết quả bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XV và đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp, nhiệm kỳ 2021 - 2026, kết quả các kỳ họp Quốc hội đến với nhân dân. Hình thức tuyên truyền được đổi mới giúp nhân dân dễ tiếp thu, dễ hiểu, dễ thực hiện. Qua nửa nhiệm kỳ đại hội, trên 99,1% cán bộ, đảng viên và trên 88,4% đoàn viên, hội viên và các tầng lớp nhân dân được phổ biến đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước và nghị quyết của các cấp ủy đảng, góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, của cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên và nhân dân⁽⁴⁾.

Hai là, đội ngũ cán bộ, công chức đã chủ động xây dựng và triển khai thực hiện nghị quyết phù hợp với lợi ích của nhân dân. Căn cứ nghị quyết của Đảng, pháp luật của Nhà nước, đội ngũ cán bộ, công chức cùng tập thể tổ chức đảng, chính quyền, đoàn thể đã xây dựng và triển khai các chương trình, kế hoạch phù hợp với thực tiễn, đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng, lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân. Để phục vụ nhân dân, đội ngũ cán bộ, công chức trên địa bàn tỉnh đã quán triệt Quy định số 11-QĐ/TU ngày 03/6/2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về *trách nhiệm của cấp ủy đảng, chính quyền các cơ quan hành chính nhà nước và đơn vị sự nghiệp công lập trong việc lãnh đạo thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở* và bám sát vào đặc điểm, tình hình của địa phương để triển khai tổ chức thực hiện. Trong những năm qua, toàn tỉnh có 11.457 cán bộ, công chức tỉnh đăng ký thực hiện mô hình “Dân vận khéo”. Đã có nhiều mô hình hay, cách làm hiệu quả để góp

phần tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn⁽⁵⁾. Đội ngũ cán bộ luôn xây dựng tinh thần trách nhiệm vì dân phục vụ “trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân và có trách nhiệm với dân”. Đội ngũ cán bộ luôn tập trung xây dựng và triển khai thực hiện chương trình, kế hoạch đẩy mạnh cải cách hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số; thực hiện tốt việc rà soát, đơn giản hóa thủ tục hành chính, triển khai sâu rộng mô hình “một cửa” từ tỉnh đến xã; mô hình “một cửa liên thông hiện đại” tiếp tục thực hiện, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động, bộ máy phục vụ người dân và doanh nghiệp.

Ba là, trách nhiệm tiếp dân, đối thoại trực tiếp, kịp thời giải quyết những bức xúc trong nhân dân, tạo sự đồng thuận trong nhân dân. Đội ngũ cán bộ, công chức, nhất là người đứng đầu cấp ủy, chính quyền đã nhận thức và thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân, nắm bắt thực tiễn đời sống của nhân dân để phục vụ nhân dân tốt hơn. Từ đầu nhiệm kỳ đến nay, người đứng đầu cấp ủy các cấp đã tiếp 6.376 lượt công dân, trong đó, Bí thư Tỉnh ủy tiếp 141 lượt công dân, doanh nghiệp và tổ chức 03 cuộc đối thoại với nhân dân; bí thư cấp ủy cấp huyện tiếp 298 lượt; bí thư cấp xã, tiếp 2096 lượt⁽⁶⁾. Ủy ban nhân dân tỉnh thực hiện tốt công tác tiếp công dân, xử lý khiếu nại, tố cáo, phản ánh của công dân. Chính quyền các cấp trên địa bàn tỉnh tiếp 19.882 lượt với 21.075 người đến khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị; tiếp nhận 21.620 đơn, đã giải quyết 10.717/11.643 đơn thuộc thẩm quyền, đạt tỷ lệ 92%⁽⁷⁾.

Để phục vụ nhân dân, các cơ quan, đơn vị, địa phương cung cấp thông tin, số điện thoại và niêm yết công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng, báo, đài, website của đơn vị, tại trụ sở và bộ phận tiếp nhận và trả kết quả, kịp thời xác minh làm rõ những nội

dung phản ánh của tổ chức, cá nhân đối với cán bộ, công chức có hành vi vi phạm quy định. Đa số nhân dân rất hài lòng về trách nhiệm phục vụ nhân dân và sự lãnh đạo, chỉ đạo của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, địa phương, cơ quan, đơn vị hiện nay. Tỷ lệ hài lòng của người dân về quá trình giải quyết thủ tục hành chính tại 03 cấp, trung bình đạt 96,43%; tỷ lệ hài lòng về thái độ phục vụ của công chức, viên chức trong quá trình tiếp nhận, giải quyết thủ tục hành chính trung bình tại 03 cấp, đạt 97,94%⁽⁸⁾. Từ đầu nhiệm kỳ đến nay, đội ngũ cán bộ đã tham gia giải quyết dứt điểm 69/145 vụ việc nhà, đất, cơ sở vật chất liên quan đến tôn giáo do Nhà nước đang quản lý và sử dụng; 94/244 trường hợp vi phạm pháp luật trong chuyển nhượng đất đai, tạo lập cơ sở tôn giáo; đơn đốc đầy nhanh tiến độ đăng ký đất đai, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho các cơ sở tôn giáo hợp pháp, cương quyết đối với các cơ sở tôn giáo xây dựng trái phép⁽⁹⁾. Từ tháng 10/2020 đến nay, cấp tỉnh đã tiếp nhận và xử lý 3.013/3.013 đơn thư gửi đến đồng chí Bí thư Tỉnh ủy và Thường trực Tỉnh ủy (đạt 100%); cấp huyện đã tiếp nhận và xử lý 1.840/1.888 đơn khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh (đạt tỷ lệ 97,4%)⁽¹⁰⁾.

Bên cạnh những kết quả đạt được, một số cán bộ, công chức chưa thực hiện tốt trách nhiệm phục vụ nhân dân, thể hiện ở: công tác dự báo, nắm tình hình nhân dân để tuyên truyền, giáo dục chính trị, định hướng tư tưởng ở một số địa phương, đơn vị chưa sâu sát. Việc giải quyết những vấn đề liên quan đến đời sống của nhân dân có lúc, có nơi chưa đồng bộ, kịp thời, nhất là trong thực hiện bồi thường, giải phóng mặt bằng, tái định cư; trong triển khai thực hiện phong trào thi đua “Dân vận khéo”. Công tác theo dõi kết quả giải quyết kiến nghị, đề xuất của nhân dân sau đối thoại và giám sát chưa được quan tâm đúng mức. Chưa phát huy tốt vai trò của nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, công tác cải cách hành

chính có những mặt chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ⁽¹¹⁾. Nguyên nhân của những hạn chế này là do: Nhận thức của một số cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, người đứng đầu địa phương, đơn vị, một bộ phận cán bộ, công chức chưa đầy đủ, sâu sắc về trách nhiệm phục vụ nhân dân. Một số cán bộ, công chức thiếu tập trung nghiên cứu, dự báo, kiểm tra, giám sát để phát hiện kịp thời những vấn đề bức xúc trong nhân dân và tập trung giải quyết. Năng lực và kinh nghiệm tham mưu của một bộ phận cán bộ chuyên trách trên một số lĩnh vực công tác, tiếp dân, dân vận còn hạn chế, thiếu kỹ năng, nghiệp vụ trong xử lý tình huống, nhất là trong công tác đền bù, giải phóng mặt bằng, quản lý nhà nước về tôn giáo, đất đai, xây dựng.

3. Giải pháp nâng cao trách nhiệm phục vụ nhân dân của cán bộ, công chức ở tỉnh Đồng Nai

Một là, nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ, công chức của cả hệ thống chính trị về trách nhiệm phục vụ nhân dân

Thấm nhuần quan điểm của Hồ Chí Minh về phục vụ nhân dân: “Chế độ ta là chế độ dân chủ, nghĩa là nhân dân làm chủ. Đảng ta là Đảng lãnh đạo, nghĩa là tất cả các cán bộ, từ Trung ương đến khu, đến tỉnh, đến huyện, đến xã, bất kỳ ở cấp nào và ngành nào - đều phải là người đầy tớ trung thành của nhân dân. Tất cả cán bộ đều phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân; đều phải hết sức quan tâm đến đời sống của nhân dân; đều phải theo đúng chính sách của Đảng và đi đúng đường lối quần chúng”⁽¹²⁾. Từ nhận thức, mỗi cán bộ, công chức tích cực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, xác định rõ phục vụ nhân dân là bổn phận, nghĩa vụ và phải làm tròn bổn phận, nghĩa vụ đó trước nhân dân. Luôn trung thành với lợi ích chính đáng của nhân dân, ra sức cống hiến vì cuộc sống bình yên cho nhân dân. Đội ngũ cán bộ, công chức phải phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu, nhiệt huyết, bám dân, gần dân, phải là cầu nối giữa Đảng với nhân dân.

Hai là, tiếp tục cụ thể hóa quy định về trách nhiệm phục vụ nhân dân của cán bộ, công chức

Hiện nay, quan điểm của Đảng và pháp luật của Nhà nước về tiếp dân ngày càng cụ thể, rõ ràng. Tuy nhiên, qua quá trình thực hiện có những điểm cần phải chỉnh sửa, bổ sung cho phù hợp, nhất là quy định về trách nhiệm tiếp công dân của cán bộ, công chức. Những quy định tiếp dân chưa cụ thể về phân cấp, phân quyền, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy cấp tỉnh, cấp ủy cấp huyện và cấp ủy cấp xã, chưa có hướng dẫn quy trình thống nhất về tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân. Vì vậy, cần quy định rõ trách nhiệm, thẩm quyền tiếp công dân ở cấp xã, bởi đây là cấp thường xuyên, trực tiếp giải quyết vấn đề mà nhân dân yêu cầu cần thiết, cấp bách nhất, nếu như ở cơ sở thực hiện tốt, giải quyết tốt mọi vấn đề cho nhân dân thì không có tình trạng khiếu nại, tố cáo vượt cấp và kéo dài gây bức xúc trong xã hội. Đồng thời, cần bổ sung quy định, hướng dẫn về việc người đứng đầu cấp ủy, chính quyền phải tăng cường đi cơ sở, trực tiếp khảo sát, nắm bắt tình hình đời sống của nhân dân để xây dựng chính sách phù hợp và giải quyết trực tiếp, triệt để vấn đề dân đang cần.

Ba là, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có tâm - tài - tầm, trách nhiệm, tận tụy phục vụ nhân dân

Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã xác định nhiệm vụ, giải pháp về xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đương đầu với khó khăn, thử thách, quyết liệt trong hành động vì lợi ích chung⁽¹³⁾. Để xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức phục vụ nhân dân, cần nhận thức đầy đủ về tâm, tài, tầm của cán bộ.

Tâm của cán bộ là sự trong sáng, luôn trung thực, làm việc, phục vụ nhân dân bằng cả trái tim, phải luôn biết hy sinh lợi ích cá nhân để phục vụ lợi ích của nhân

dân, không lợi dụng, vụ lợi, tính ích kỷ, chủ nghĩa cá nhân. Cán bộ phải luôn biết khiêm tốn, cầu thị, có tinh thần yêu thương nhân dân, tương thân, tương ái. Cán bộ có tâm phải là người có lòng nhiệt tình cách mạng, nhiệt huyết, trách nhiệm phục vụ nhân dân, làm hết việc cho nhân dân chứ không làm hết giờ. Xây dựng đội ngũ cán bộ phải biết lo lắng, biết “xấu hổ” khi nhân dân không hài lòng, phải biết kính dân, thương dân thì sẽ được dân tin, dân yêu.

Cán bộ, công chức có tài - có trình độ, chuyên môn giỏi, đáp ứng yêu cầu trong thực hiện nhiệm vụ và phục vụ nhân dân. Muốn vậy, đội ngũ cán bộ phải được tham gia các lớp bồi dưỡng, tập huấn nâng cao trình độ như lớp cập nhật kiến thức, những vấn đề mới cho đội ngũ cán bộ, nhất là trong giai đoạn thực hiện chuyển đổi số hiện nay. Một trong những mục đích của chuyển đổi số đó là hướng tới phục vụ nhân dân ngày càng tốt hơn, cơ chế vận hành thông suốt. Muốn làm được như vậy thì phải có “cán bộ số” - là người trực tiếp tham gia vào quá trình chuyển đổi số, xây dựng chính quyền số, đồng thời là người hướng dẫn nhân dân thực hiện từng bước trong cài đặt những dữ liệu cá nhân, quy trình thủ tục hành chính, để tiết kiệm thời gian, công sức của nhân dân. Cán bộ phải giỏi trong xử lý những tình huống thực tiễn, có kỹ năng mềm, kỹ năng trong lãnh đạo, chỉ đạo.

Đội ngũ cán bộ có tầm - là tầm nhìn chiến lược trong thực hiện nhiệm vụ, hoạch định chính sách, nhìn thấu hiểu nỗi niềm của nhân dân, để phục vụ nhân dân tốt hơn. Việc xây dựng chủ trương, chính sách phải tính toán, xem xét thật kỹ để hướng đến có lợi cho nhân dân. Chính sách phải xuất phát từ thực tiễn và quay lại phục vụ thực tiễn. Xây dựng chính sách phải dự báo được sự vận động của thực tiễn, khắc phục tình trạng tư duy nhiệm kỳ, ngắn hạn, nhìn thấy lợi ích trước mắt mà không thấy lợi ích lâu dài, vì lợi ích cá nhân mà không vì lợi ích của tập thể, của nhân dân.

Bốn là, phát huy vai trò nêu gương của người đứng đầu cơ quan, địa phương

Muốn lãnh đạo được cấp dưới, trước hết người đứng đầu phải là tấm gương mẫu mực về đạo đức, lối sống, tác phong công tác làm việc để mọi người học tập, làm theo, phải tạo uy tín, niềm tin cho cán bộ. Người đứng đầu phải mẫu mực trong thực hành nói đi đôi với làm trong phục vụ nhân dân, thường xuyên nêu cao tinh thần trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ và bản phận phục vụ nhân dân, luôn là tấm gương sáng, mẫu mực về mọi mặt, thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng. Đồng thời, người đứng đầu phải tiên phong trong đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, xử lý nghiêm cán bộ có biểu hiện gây khó khăn, những nhiễu, phiền hà nhân dân, thiếu trách nhiệm trong tiếp dân, giải quyết công việc cho nhân dân không đến nơi, không hiệu quả. Phải sâu sát cơ sở, kịp thời nắm bắt khó khăn của nhân dân để giải quyết những vấn đề vướng mắc của nhân dân. Chỉ có như vậy, người đứng đầu mới tạo được uy tín trước nhân dân và phát huy vai trò của nhân dân trong quản lý xã hội ở địa phương.

Năm là, công khai, minh bạch, dựa vào nhân dân để đánh giá cán bộ

Mọi quy trình, thủ tục giải quyết công việc cho nhân dân cần phải được niêm yết công khai trước cơ quan. Đội ngũ cán bộ hướng dẫn cụ thể cho nhân dân, không để nhân dân phải đi lại nhiều lần, gây ức chế. Trong tiếp nhận, xử lý công việc phải giải thích, công khai cho nhân dân, hướng dẫn nhân dân bổ sung các giấy tờ hoặc thực hiện các thủ tục hành chính. Cùng nhân dân bàn bạc, thảo luận, trao đổi, công khai, minh bạch về các vấn đề nhân dân yêu cầu, nhất là vấn đề liên quan đến thuế, tài chính, quy hoạch, đất đai. Để xây dựng đội ngũ cán bộ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, cần phải dựa vào nhân dân để giám sát, đánh giá đúng cán bộ. Nhân dân tham gia giám sát quá trình cán bộ thực hiện nhiệm vụ, ý thức trách nhiệm, thái độ của cán bộ đối với nhân dân.

Sáu là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát đội ngũ cán bộ trong thực thi nhiệm vụ

Thanh tra, kiểm tra, giám sát để ngăn ngừa sai phạm của cán bộ trong quá trình thực thi nhiệm vụ, trong việc phục vụ nhân dân. Thường xuyên thanh tra công vụ để khắc phục tình trạng cán bộ bỏ nhiệm sở, ảnh hưởng đến việc nhân dân đến liên hệ để giải quyết công việc. Đối với trường hợp sai phạm, những nhiễu nhân dân, xử lý nghiêm minh, kịp thời, làm trong sạch bộ máy, đồng thời chấn chỉnh, khắc phục tình trạng vi phạm, coi thường kỷ cương pháp luật của cán bộ, công chức, góp phần củng cố, tăng cường niềm tin của nhân dân đối với đội ngũ cán bộ □

(1) Hiến pháp năm 2013

(2) Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2022, tr.45

(3) Tỉnh ủy Đồng Nai, *Báo cáo “tự kiểm tra về công tác lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện công tác cán bộ theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XII) về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”*

(4), (5), (7), (8), (10) và (11) Tỉnh ủy Đồng Nai, *Báo cáo số 350 - BC/TU ngày 06/9/2023 về sơ kết hai năm rưỡi thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XI (nhiệm kỳ 2020 - 2025) về lĩnh vực công tác dân vận*

(6) và (9) Tỉnh ủy Đồng Nai, *Báo cáo số 344 - BC/TU ngày 18/8/2023 sơ kết hai năm rưỡi thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025*

(12) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.13, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr. 83-84

(13) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng*, t.II, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.243